Canonul de rugăciune la Duminica vameşului şi a fariseului (1. Triod)

Predici la Duminica a XXXIII-a după Rusalii a vameşului şi a fariseului (1. Triod):

https://www.academia.edu/42639714/Predici_la_Duminica_a_XXXIII_a_dup%C4%83_Rusalii_a_vame%C5%9Fului_%C5%9Fi_a_fariseului_1_Triod_

https://archive.org/details/1.-dum.-vamesului-si-a-fariseului

***

Materiale despre Triod:

https://independent.academia.edu/emystea/Triod

https://archive.org/details/@steaemy?query=Triod

&&&

facere a lui Gheorghie

Cântarea 1

Irmos: Ca pe uscat umblând Israel, cu urmele prin adânc, pe prigonitorul Faraon văzându-l înecat, a strigat: lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-I cântăm.

Cu pilde îndemnând pe toţi Hristos, spre îndreptarea vieții, pe vameşul înalță din smerenie, arătând pe fariseul că s-a smerit dintru înălţare.

Din smerenie văzând cinste făcătoare de înălţime, şi din înălţare cădere rea, râvneşte la bunătăţile vameşului şi urăşte răutatea fariseului.

Din trufie se împrăştie tot binele, iar din smerenie piere toată răutatea; care să o îmbrăţişăm noi credincioşii, despreţuind, după adevăr, năravul cel mareţ.

Împăratul tuturor, vrând să fie ucenicii lui smeriţi în cugete, sfătuindu-i, îi învăţa să râvnească suspinului vameşului şi umilinţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca vameşul suspin şi cu tânguiri neîncetate mă apropii eu, Doamne, acum la milostivirea ta; miluieşte-mă şi pe mine, cel ce-mi petrec acum viaţa cu smerenie.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Gândul, sfatul, nădejdea, trupul, sufletul şi duhul, către tine mi-am pus, Stăpână; scapă-mă de vrăjmaşii cei cumpliţi, de supărări, şi de îngrozirea cea viitoare, şi mă mântuieşte.

Catavasie: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul, şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei bucurându-mă.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu este sfânt precum Tu, Doamne Dumnezeul meu, care ai înălţat fruntea credincioşilor Tăi, Bunule şi ne-ai întărit pe noi pe piatra mărturisirii Tale.

Din gunoi şi din patimi se înalţă cel smerit, şi din înălţimea bunătăţilor cade rău tot cel înalt cu inima; de al căruia nărav al răutăţii să fugim.

Slava deşartă deşertează bogăţia dreptăţii; iar smerenia risipeşte mulţimea poftelor. Căruia noi urmând, aşează-ne în partea vameşului, Mântuitorule.

Ca vameşul şi noi bătându-ne în piept, strigăm cu umilinţă: Dumnezeule, milostiveşte-te spre noi păcătoşii! Ca să luăm iertarea aceluia.

Spre râvnă să venim credincioşii, săvârşind blândețile şi vieţuind cu smerenie, cu suspinarea inimii, cu plâns şi cu rugăciune; ca să luăm iertare de la Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Să lepădăm, credincioşii, trufia cea fără măsură, cumplita mândrie, urâta înălţare şi cruzimea cea rea a fariseului, cea necuvioasă lui Dumnezeu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Întru tine ceea ce eşti singură scăpare nădăjduindu-mă, să nu pierd nădejdea cea bună; ci să dobândesc Preacurată ajutorul tău, mântuindu-mă de toată spurcăciunea celor rele.

Sedealna glasul al 4-lea:

Podobie: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Smerenia a înălţat pe cel ruşinat de răutăţi, pe vameşul ce a suspinat şi a strigat către Ziditorul, milostiveşte-te! Iar înălţarea a surpat din dreptate pe ticălosul fariseu ce a grăit cu trufie. Deci să urmăm celor bune, depărtându-ne de la răutăţi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Smerenia, odinioară, a înălţat pe vameşul ce a strigat cu plângere, milostiveşte-te şi l-a îndreptat. Lui să ne asemănăm toţi cei ce am căzut întru adâncul răutăţilor; să strigăm Mântuitorului dintru adâncul inimii: Greşit-am! Milostiveşte-te, Unule Iubitorule de oameni.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Primeşte Stăpână, degrabă, rugăciunile noastre şi le du Fiului tău şi Dumnezeu, Doamnă cu totul fără prihană. Scapă din primejdii pe cei ce aleargă către tine; strică meşteşugirile, surpă semeţia celor ce se într-armează nedumnezeieşte, Preacurată, asupra robilor tăi.

Cântarea a 4-a

Irmos: Hristos este Puterea mea, Dumnezeu şi Domnul, cinstita Biserică cu dumnezeiască cuviinţă cântă strigând; din cuget curat întru Domnul să prăznuim.

Arătat-a, Cuvântul, smerenia a fi calea cea aleasă a înălţării, smerindu-se până şi la chipul cel de rob; căruia urmând oricine, smerindu-se se înalţă.

Înălţatu-s-a dreptul fariseu; şi a căzut; iar vameşul cel îngreuiat cu mulţimea răutăţilor, s-a smerit şi s-a înălţat, fără nădejde îndreptându-se.

Pricinuitoare de sărăcie, din bogăţia bunătăţilor s-a arătat înălţarea; şi îndestulare iarăşi smerenia îndreptării din sărăcia cea desăvârşită, care să o câştigăm.

Zis-ai mai-nainte, Stăpâne, că stai cu adevărat împotriva celor ce se mândresc; iar celor smeriţi, le dai, Mântuitorule, darul tău. Deci trimite-ne darul tău nouă celor ce ne-am smerit.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Către dumnezeiasca înălţare suindu-ne pe noi pururea Mântuitorul şi Stăpânul, a arătat smerenia făcătoare de înălţime; că a spălat cu mâinile sale picioarele ucenicilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ca ceea ce ai născut lumina cea neapropiată, Fecioară, risipeşte întunericul sufletului meu cu raza cea luminătoare, şi îndreptează viaţa mea la cărările mântuirii.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cu dumnezeiască Strălucirea Ta, Bunule, sufletele celor ce aleargă la Tine cu dragoste, mă rog, luminează-le; ca să Te vadă Cuvinte al lui Dumnezeu pe Tine, Adevăratul Dumnezeu, Cel ce îi chemi din negura greşelilor.

Să ne sârguim a urma bunătăţilor fariseului şi a râvni smereniei vameşului; urând necuviinţa greşelilor cea de la amândoi adică trufia şi pierzarea.

Văditu-s-a călătoria dreptăţii cea deşartă, deoarece a însoţit cu dânsa fariseul trufia; asemenea şi vameşul cu bunătatea cea făcătoare de înălţime, câştigând împreună mergătoare smerenia.

Întru bunătăţi, ca un şezător în căruţă, se părea fariseului că aleargă; iar vameşul pedestru alergând, ca pe lângă o căruţă, bine a trecut, înjugând smerenia cu umilinţa.

Pilda vameşului înţelegând-o toţi cu mintea, veniţi să-i urmăm cu lacrimi, aducând lui Dumnezeu duh umilit, cerând iertare păcatelor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Să lepădăm, înţelepţilor, departe năravul cel măreţ şi urât, trufaş şi obraznic al fariseului, cel mult lăudăros şi cumplit, ca să nu ne lipsim de dumnezeiescul dar.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ceea ce eşti bună, trimite toiag de putere nouă tuturor celor ce scăpăm la tine; ca să biruim în mijlocul tuturor vrăjmaşilor, ajutorându-ne şi din toată vătămarea scoţându-ne.

Cântarea a 6-a

Irmos: Marea vieţii văzând-o înălţându-se de viforul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând, strig către Tine: scoate din stricăciune viaţa mea, Mult Milostive.

Prin curgerea vieţii, tot deodată, au alergat fariseul şi cu vameşul. Deci acela de mândrie fiind cuprins, s-a primejduit în chip ruşinos; iar acesta s-a mântuit prin smerenie.

Călătoria vieţii cu cea dreaptă schimbându-o, noi să urmăm înţelepciunii celei dorite a vameşului şi să fugim de trufia cea urâtă a fariseului, ca să fim vii.

Să urmăm obiceiurilor bune ale lui Iisus, Mântuitorul, şi smereniei lui, noi cei ce dorim a dobândi sălaşul bucuriei celei fără sfârşit, sălăşluindu-ne în locul celor vii.

Arătat-ai, Stăpâne, ucenicilor tăi smerenie înaltă; căci încingându-te cu ştergătorul peste mijloc, şi spălându-le picioarele, le-ai poruncit să urmeze acestui obicei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Fariseul şi-a petrecut viaţa cu bunătăţile, şi vameşul cu greşelile; ci acela, din înălţarea cea stricătoare de minte, a luat smerenia; iar acesta s-a înălţat, arătându-se smerit cu mintea.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Gol fiind zidit întru nerăutate şi întru viaţă neamăgitoare m-a îmbrăcat vrăjmaşul cu răutatea călcării de poruncă şi cu grosimea trupului; iar acum prin mijlocirea ta Fecioară mă mântuiesc.

Condacul, glasul al 4-lea:

După **Podobia:** Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Să fugim de vorba cea trufaşă a fariseului şi să ne învăţăm înălţimea graiurilor celor smerite ale vameşului, cu pocăinţă strigând: Mântuitorul lumii, milostiveşte-te spre robii Tăi.

Alt **condac**, glasul al 3-lea:

După **Podobie:** Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de fiinţă naşte şi pământul peştera Celui Neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc şi magii cu Steaua

călătoresc. Că pentru noi s-a născut Prunc Tânăr, Dumnezeu, Cel mai înainte de veci.

Suspinuri ca ale vameşului să aducem Domnului, şi la dânsul să cădem ca la un Stăpân, noi păcătoşii; că voieşte mântuirea tuturor oamenilor şi dă iertare tuturor celor ce se căiesc. Că pentru noi s-a într-aripat, Dumnezeu fiind împreună cu Tatăl; fără de început.

Icos: Pe noi înşine, fraţilor, toţi să ne smerim, cu suspinuri şi cu tânguiri să ne batem gândurile, ca atunci, la judecata cea veşnică, să ne arătăm acolo credincioşi, nevinovaţi, dobândind iertare; că acolo este odihna cea adevărată, pe care să ne rugăm acum să o vedem noi. Acolo durerea, întristarea şi suspinurile cele dintru adânc sunt depărtate, din Edenul cel minunat. Al căruia făcător este Hristos, Dumnezeu fiind împreună cu Tatăl, fără de început.

Cântarea a 7-a

Irmos: Dătător de rouă cuptorul l-a făcut îngerul, cuvioşilor tineri, iar pe haldei arzându-i porunca lui Dumnezeu, pe tiran l-a plecat a grăi: Binecuvântat eşti, Dumnezeul părinţilor noştri!

Cu lucrurile îndreptării înălţându-se fariseul, în laţurile slavei deşarte rău s-a încurcat, lăudându-se peste măsură; iar vameşul înălţându-se cu aripile smereniei, prea uşor s-a apropiat de Dumnezeu.

Prin mijlocirea smereniei, ca de o scară servindu-se vameşul s-a înălţat la înălţimea cerurilor; iar fariseul, cu putreda uşurime a trufiei înălţându-se, s-a pogorât în adâncimea iadului.

Pe cei drepţi vânându-i vicleanul, îi fură prin mijlocirea slavei deşarte; iar pe cei păcătoşi cu lanţurile deznădăjduirii îi leagă. Ci să ne sârguim a scăpa de amândouă răutăţile, noi râvnitorii vameşului.

Cu rugăciune să cădem la Dumnezeul nostru, cu lacrimi şi cu suspinuri fierbinţi, urmând smereniei vameşului celei înălţătoare, şi să cântăm noi credincioşii: Bine eşti cuvântat, Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Învăţând pe ucenici mai înainte le-ai poruncit, Stăpâne, să nu cugete cele înalte, ci să se unească cu cei smeriţi. Pentru aceasta, Mântuitorule, noi credincioşii strigăm ţie: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Frumuseţea şi scara cea dumnezeiască, pe care mai înainte a văzut-o Iacov, de jos întinsă către înălţime, pe tine te cunoaştem a fi Preacurată; pogorând de sus pe Dumnezeu întrupat, şi pe oameni printr-însa ridicându-i.

Cântarea a 8-a

Irmos: Din văpaie cuvioşilor rouă ai izvorât, şi jertfa dreptului cu apă o ai ars; că toate le faci, Hristoase, cu singură voirea. Pe tine te prea înălţăm întru toți vecii.

Cu minte smerită suspinând vameşul, a aflat pe Domnul milostiv, şi s-a mântuit; iar prin mijlocirea cea rea a limbii ce grăia cu trufie, a căzut fariseul din dreptate.

De trufia gândului fariseului şi de numirea curăţiei, să fugim noi credincioşii, râvnind smereniei şi gândului vameşului, celui bine primit.

Cuvintele vameşului credincioşii să le grăim în sfânta Biserică: Dumnezeule, milostiveşte-te! Ca împreună cu dânsul să aflăm iertare, scăpând de pieirea fariseului celui mult lăudăros.

Suspinării vameşului să urmăm toţi şi, cu Dumnezeu vorbind, să strigăm către dânsul cu lacrimi fierbinţi: Iubitorule; de oameni, greşit-am! Milostive îndurate, milostiveşte-te; şi mă mântuieşte.

Binecuvântăm pe Tatăl, şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Spre suspinul vameşului s-a uitat Dumnezeu, şi pe el îndreptându-l, l-a arătat pildă tuturor; ca să se plece pururea cu suspinuri şi cu lacrimi, cerând dezlegarea păcatelor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nu ştiu alt sprijin afară de tine, Curată şi cu totul fără prihană. Pe tine te pun rugătoare, pe tine mijlocitoare către cel ce s-a născut din tine; scapă-mă de toate cele ce mă întristează.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre care nu cutează a căuta Oştile îngereşti; iar prin tine Preacurată S-a arătat oamenilor Cuvântul Întrupat. Pe care mărindu-L cu Oştile cereşti, pe tine te fericim.

Luând de la Hristos cale de înălţare smerenia, pilda mântuirii, să dorim obiceiul vameşului şi lepădând departe înălţarea trufiei, cu minte smerită să facem pe Dumnezeu îndurător.

Trufia sufletului să o lepădăm, să câştigăm cuget drept cu smerenie, să nu ne sârguim a ne îndreptăţi pe noi înşine, să urâm deşarta mândrie, şi să milostivim cu vameşul pe Dumnezeu.

Să aducem rugăciuni de umilinţă, cu osârdie, Ziditorului ca vameşul; lepădându-ne de nerecunoscătoarele rugi ale fariseului; de glasurile cele cu laudă mare, care aduc defăimare împotriva aproapelui; ca să ne agonisim pe Dumnezeu milostiv şi lumină.

Cu multă adunare de păcate îngreuindu-mă, am întrecut pe vameşul cu prisoseala răutăţii, şi am câştigat şi trufia cea lăudăroasă a fariseului, făcându-mă în totul pustiu de toate bunătăţile. Doamne, fie-ţi milă de mine.

Învredniceşte fericirii tale pe cei ce sunt săraci cu duhul pentru tine, că după învăţătura poruncii tale, aducem ţie duh umilit. Şi primindu-l, Mântuitorule, mântuieşte pe cei ce-ţi slujesc ţie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Vameşul suindu-se în Biserică cu credinţă oarecând, şi rugându-se lui Dumnezeu s-a îndreptat, căci cu suspinuri venind şi cu lacrimi şi cu sfărâmarea inimii, toată povara păcatelor a lepădat-o prin rugăciune.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Dă-ne nouă a te lăuda, a te slăvi şi a te ferici după cuviinţă, celor ce te cinstim pe tine Preacurată, şi mărim naşterea ta, ceea ce eşti singură binecuvântată. Că tu eşti lauda creştinilor, şi către Dumnezeu rugătoare bine primită.

Luminânda a Învierii din Octoih.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Triodului*

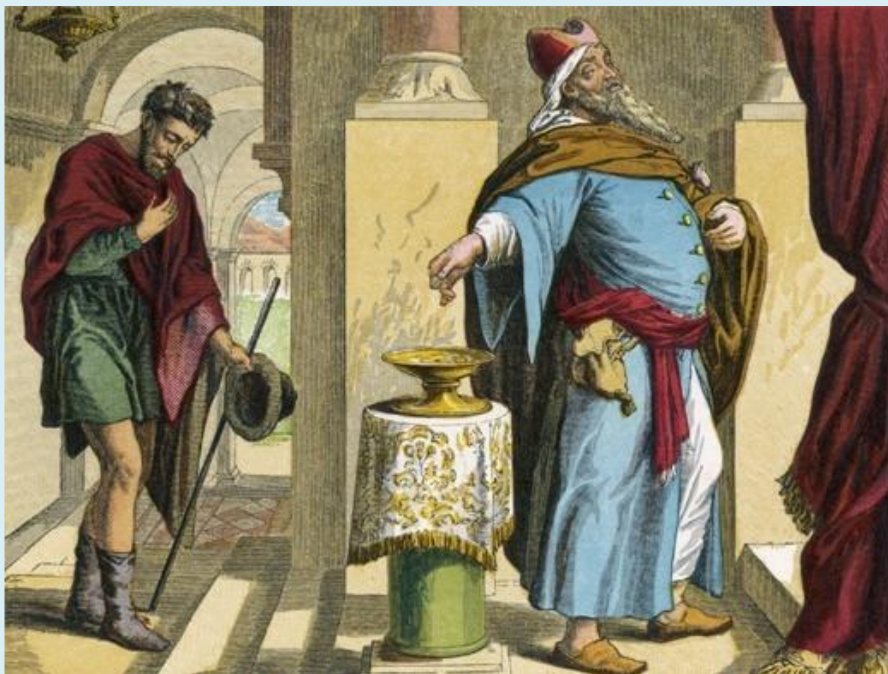
După **Podobia:** Cu ucenicii să ne suim în muntele Galileei, prin credinţă să vedem pe Hristos zicând: Că a luat putere a celor de sus şi a celor de jos; să ne învăţăm cum învaţă, a boteza toate neamurile în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh şi a petrece cu tăinuitorii, precum S-a făgăduit până în sfârşitul veacului.

Să fugim de grăirea cea înaltă şi înrăutăţită a fariseului, şi să ne învăţăm smerenia vameşului cea prea aleasă, ca să ne înălţăm, strigând către Dumnezeu, împreună cu acela; Milostiveşte-te spre robii tăi, cel ce te-ai născut din Fecioară, Hristoase Mântuitorule, şi răbdând Crucea de voie, ai ridicat lumea ta cu dumnezeiasca putere.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Făcătorul zidirii şi Dumnezeul tuturor a luat trup omenesc, Născătoare de Dumnezeu, din curatul tău pântece, întrutot lăudată, şi toată firea mea cea stricată o a înnoit; lăsându-te după naştere iarăşi ca şi mai-nainte de naştere. Pentru aceasta cu credinţă toţi lăudându-te, strigăm: Bucură-te, lauda lumii.

Prolog

Pe scurt despre Sinaxarele lui Xantopol la slujba Triodului

Sinaxarele lui Nichifor Calist Xantopol arată pentru fiecare din praznicele vestite ale Triodului pricina pentru care s-au rânduit, cum s-au rânduit, când au luat început și pentru ce sunt aşa acum.

Ele au fost orânduite de Sfinţii şi de Dumnezeu purtătorii Părinţi cu amănunţită grijă; încep de la Duminica vameşului şi fariseului şi ţin până la Duminica tuturor Sfinţilor.

Se cuvine aşadar ca înainte de cântarea a şaptea a canonului să se citească mai întâi după cum este datina, sinaxarul din Minei şi apoi sinaxarul Triodului.

După citirea sinaxarului din Minei vei spune aşa:

În aceeaşi zi facem pomenire de pilda din Sfânta Evanghelie a vameşului şi fariseului.

Stih: Trăind ca fariseul, departe eşti de Biserică;
Căci Hristos este înlăuntru aceluia care-l primeşte cu smerenie.

Alte **stihuri** la Triod:

Ziditorul al celor de sus şi al celor de jos,
Primeşte de la Îngeri cântarea întreit sfântă.
Iar de la oameni, primeşte Triodul!

Cu ajutorul lui Dumnezeu, începem astăzi şi Triodul. Triodul a fost întocmit cu înţelepciune şi în chipul cel mai bun şi cum se cuvenea de mulţi din sfinţii şi purtătorii de Dumnezeu părinţii noştri făcători de cântări, insuflat fiind de Sfântul Duh.

Primul dintre toţi părinţii, care au izvodit cântarea triodică, adică a celor trei cântări, după părerea mea spre a închipui Sfânta şi începătoarea de viaţă Treime, a fost marele poet Cosma. El a izvodit cânturile ce se cântă în marea şi sfânta săptămână a patimilor Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu acrostih, după numele fiecărei zile.

După pilda lui şi alţi părinţi, dar mai mult decât alţii Teodor şi Iosif, Studiții, au alcătuit, cu aceeaşi râvnă ca şi Cosma, cântări pentru celelalte săptămâni ale sfântului şi marelui post al Patruzecimii. Cântările lor au fost întrebuinţate mai întâi la Mănăstirea Studion. În cea mai mare parte ei au alcătuit şi au cadenţat odele şi celelalte cântări ale Triodului adunând şi strângând material din Sfinţii Părinţi.

Aşadar pentru că Duminica se socoteşte cea dintâi dintre zile, după cum Duminica învierii se socoteşte întâia, a opta şi cea din urmă, au făcut foarte bine când au pus Luni cântarea întâia, Marţi cântarea a doua, Miercuri cântarea a treia, Joi cântarea a patra, Vineri cântarea a cincea, Sâmbătă cântarea a şasea, a şaptea şi celelalte două, a opta şi a noua; acestea pentru că sunt mai de seamă, sunt comune tuturor zilelor săptămânii.

Tot aşa a făcut şi dumnezeiescul Cosma la canonul din Marea Sâmbătă, căci a alcătuit numai patru cântări: cântarea a şasea, a şaptea, a opta și a noua.

Mai târziu, prea înţeleptul împărat Leon a poruncit lui Marcu monahul, episcopul Idruntului, să-i facă canon deplin.

Cartea aceasta se numeşte pe nedrept Triod, căci nu are totdeauna trei cântări, ci are şi canoane depline. După părerea mea şi-a luat numele său din pricină că cele mai multe canoane au trei cântări sau pentru că, după cum am spus, canoanele din săptămâna mare au fost alcătuite la început din trei cântări.

Când sfinţii noştri Părinţi au alcătuit această carte de slujbă, scopul lor a fost ca să ne aducă aminte pe scurt prin întreaga carte a Triodului de toată binefacerea dintru început a lui Dumnezeu faţă de noi, ca să ne amintească tuturora

- ⇒ *că am fost plăsmuiţi de el;*
- ⇒ *că prin călcarea poruncii, dată nouă spre încercare, am fost alungaţi din desfătarea paradisului;*
- ⇒ *că am fost izgoniţi din pricina zavistiei şarpelui şi vrăjmaşului, începătorul răutăţii, doborât din pricina mândriei;*
- ⇒ *că am fost îndepărtaţi de la bunătăţile Raiului şi am ajuns să fim conduşi de diavol;*
- ⇒ *că Fiul lui Dumnezeu şi Cuvântul, prin milostivirea milei sale, a plecat cerurile şi s-a pogorât, a locuit în Fecioară şi s-a făcut om;*
- ⇒ *că ne-a arătat chipul de a ne sui la cer, prin vieţuirea Sa, prin smerenia Sa mai cu seamă, prin postul, prin îndepărtarea de rele şi prin celelalte fapte ale Lui;*
- ⇒ *că a pătimit, a înviat şi s-a suit iarăşi la cer;*
- ⇒ *că a trimis pe Sfântul Duh, sfinţilor Lui ucenici şi apostoli;*
- ⇒ *că Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu desăvârşit, a fost predicat de ei pretutindenea;*
- ⇒ *că şi dumnezeieştii apostoli au făcut minuni prin harul Preasfântului Duh;*
- ⇒ *că în acelaşi timp au adunat prin predica lor, pe toţi sfinţii de la marginile lumii, umplând lumea cea de sus.*

Aceasta a şi fost la început gândul Ziditorului. Prin cele spuse am arătat care este scopul Triodului.

Aceste trei sărbători; a vameşului şi fariseului, a fiului risipitor, și a înfricoşatei Judecăţi au fost izvodite de Sfinţii Părinţi ca un fel de pregătire şi îndemnare, ca să ne pregătim şi să fim gata pentru nevoinţele duhovniceşti ale postului, lepădând deprinderea noastră cea ticăloasă.

Cea dintâi din aceste sărbători ne înfăţişează pilda vameşului şi a fariseului. Această săptămână se mai numeşte şi vestitoare. În adevăr, după cum cei care vor să meargă la război sunt vestiţi mai dinainte de generali despre timpul când va începe lupta, ca să-şi curăţească şi să-şi ascută săbiile, ca să-şi cerceteze bine toate celelalte arme, ca să îndepărteze orice piedică spre a se arunca cu râvnă în luptă şi spre a-şi lua cele de trebuinţă; de multe ori, înainte de luptă, li se ţin ostaşilor cuvântări, li se spun povestiri şi pilde ca să înflăcăreze sufletele lor şi să înde-

părteze de la ei lenea, trândăvia, frica şi orice altă primejdie; tot astfel şi Sfinţii Părinţi vestesc mai dinainte, ca printr-o trâmbiţă, lupta ce o vom da prin post împotriva diavolului, spre a curăţi păcatul care a pus stăpânire mai dinainte pe sufletele noastre şi care s-a prefăcut în venin din pricina timpului îndelungat de când ne stăpâneşte; mai mult încă, să ne sârguim să dobândim faptele bune pe care nu le avem şi, într-armându-ne cum se cuvine, să mergem pregătiţi spre nevoinţele postului.

Aşadar pentru că cea dintâi armă pentru dobândirea virtuţii este pocăinţa şi smerenia, iar cea mai mare piedică mândria și îngâmfarea, Sfinţii Părinţi ne înfăţişează în cea dintâi sărbătoare a Triodului această pildă vrednică de credinţă din dumnezeiasca Evanghelie.

Prin fariseu ne îndeamnă să ne ferim de păcatul mândriei şi al îngâmfării, iar prin vameș ne îndeamnă să ne însuşim smerenia şi pocăinţa, virtuţi potrivnice acestui păcat.

Cel dintâi şi cel mai rău dintre păcate este mândria şi îngâmfarea. Din pricina mândriei şi îngâmfării a căzut diavolul din cer; mai-nainte era și se numea luceafăr luminos; din pricina lor este şi se numeşte întuneric.

Tot din pricina acestui păcat a fost alungat şi Adam, începătorul neamului omenesc din desfătarea Raiului.

Prin această pildă ne îndeamnă Sfinţi Părinţi să nu ne mândrim cu faptele noastre bune, să nu defăimăm pe aproapele, ci să fim totdeauna smeriţi. Căci Domnul celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har. Şi este mai bine ca să se întoarcă cel păcătos decât să se mândrească cel care face fapte bune. Vă spun vouă, zice Domnul, că s-a coborât vameşul mai îndreptat decât fariseul.

Aşadar pilda aceasta ne arată că nimeni nu trebuie să se mândrească, chiar dacă face fapte bune; dimpotrivă să se smerească şi să se roage din suflet lui Dumnezeu, chiar dacă ar fi căzut în cele mai mari păcate. Făcând aşa nu este departe de mântuire.

Vameş este omul care ia de la ocârmuire dreptul de a lua vamă. El cumpără acest drept cu multă nedreptate şi pentru aceea ia de la oameni vamă mai mare decât se cuvine.

Fariseu este omul care se socoteşte desăvârşit în toate, depăşind pe ceilalţi oameni prin ştiinţa sa.

Saducheul, care îşi are numele de la un oarecare Sadochie, este omul care se crede drept căci Sedec înseamnă dreptate.

La evrei erau trei erezii: eseii, fariseii şi saducheii; aceştia din urmă nu credeau în înviere, în îngeri și în Duhul Sfânt.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinţilor tăi făcători de cântări, Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne şi mântuieşte-ne pe noi, Amin.